

OBOROVÝ SEMINÁŘ – Český jazyk a literatura  
2. 11. 2011, Praha; Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

JORGE LOUIS BORGES

*Smrt a kompas*

Žádný z problémů zaměstnávajících Lönnrotova smělého a bystrého ducha nebyl tak podivný - řekli bychom tak přísně podivný - jako krvavé události opakující se v pravidelných časových intervalech a dovršené ve vile Triste-le-Roy, obklopené neustálou vůní eukalyptů. Erik Lönnrot sice nedokázal zabránit poslednímu v řadě zločinů, je však mimo jakoukoliv diskusi, že ho předvídal. Neuhodl také, kdo byl neblahým vrahem Jarmolinského, ale zato uhořel skrytou morfologií série zločinů i podíl, který na nich měl Red Scharlach, druhým přízviskem zvaný Dandy Scharlach. Tento zločinec (podobně jako mnoho jiných) přísahal na svou čest, že Lönnrota zabije, ale Lönnrot se nedal zastrašit. Pokládal se za čistého rozumáře, za druhého Augusta Dupina, měl však v sobě také něco z dobrodruha a dokonce z falešného hráče.

První zločin se udal v hotelu Du Nord - vysokém hranolu čnicím nad pobřežím řeky, jejíž vlny mají barvu pouště. Třetího prosince se v této věžovitě stavbě (která, jak je všeobecně známo, v sobě spojuje nenáviděnou bělost sanatoria s očíslovanou členitostí vězení a všedním vzhledem vykiččeného domu) ubytoval doktor Marcel Jarmolinsky, delegát Podolsku na Třetím sjezdu talmudistů. Měl šedivý vous, šedé oči a nikdy se nedovíme, zda se mu hotel Du Nord líbil. Souhlasil prostě s ubytováním, máje přitom ve tváři výraz oné dávné rezignace, která mu pomohla snášet tři roky války v Karpatech i tři tisíce let útaku a pogromů. Přidělili mu pokoj v poschodí R v sousedství *apartmá*, v němž s jistotou okázalostí bydlel galilejský tetrarcha. Jarmolinsky povečeřel, odložil na druhý den prohlídku neznámého města, sporádaně uložil do *šatníku*, vestavěného do zdi, své početné knihy a nepočetné svršky a před půlnocí zhasil světlo. (Tak zněla výpověď tetrarchova *šoféra*, který spal ve vedlejšímu pokoji.) Třetího prosince tři minuty po jedenácté hodině dopoledne volal Jarmolinského telefonem redaktor deníku *Jiddische Zeitung*. Doktor Jarmolinsky neodpovídal. Našli ho v pokoji na zemi, poblíž dveří vedoucích na chodbu. Tvář mu už lehce zčernala, pod širokým, staromódním pláštěm byl téměř nahý a v prsou měl hlubokou bodnou ránu. O několik hodin později, přímo v pokoji uprostřed novinářů, fotografů a policistů, komisař Treviranus klidně rozmlouval o vraždě s Lönnrotem.

"Nevidím v tom žádný velký problém," prohlašoval Treviranus, šermuje pánovitým doutníkem. "Všichni přece víme, že galilejský tetrarcha má nejkrásnější safíry na světě. Někdo je chtěl ukrást a omylem vlezl sem. Jarmolinsky se probudil a zloděj ho musel zabít. Co tomu říkáte?"

"Je to možné, ale málo zajímavé," odpověděl Lönnrot. "Vy mi na to asi řeknete, že skutečnost není vůbec povinná být zajímavá. A já vám zas řeknu, že skutečnost se bez této povinnosti může obejít, ale domněnka ne. V hypotéze, kterou jste dal narychlo dohromady, hraje velkou roli náhoda. Je tady

mrtvý rabín, a dával bych tedy přednost čistě rabínskému vysvětlení před pomyslným přehmatem pomyslného zloděje."

"Mě nezajímá nějaké rabínské vysvětlení," řekl mrzutě Treviranus. "Mě zajímá jen, jak dopadnout člověka, který probodl tohoto neznámého muže."

"Není tak docela neznámý," opravil ho Lönnrot. "Tady máte jeho sebrané spisy," ukázal do skříně na řadu svazků velkého formátu: *Zadostiučinění kabale*, *Rozbor filosofie Robena Fludda*, doslovný překlad knihy *Sefer Jesirá*, *Životopis Baala Šema Tova*, *Dějiny sekty Chasidů*, německy psanou monografii o Tetragramatu a monografii o názvech Boha v knihách Mojžíšových.

Komisař pohlédl zděšeně, téměř s odporem na knihy a potom se dal do smíchu.

"Jsem docela obyčejný člověk," řekl. "Tyhle bible si klidně odnese. Nemohu ztrácet čas nějakými židovskými pověrami."

"Možná, že tento zločin právě patří do historie židovských pověr," zamumlal Lönnrot.

"Podobně jako křesťanství," odvážil se podotknout redaktor *Jiddische Zeitung*. Byl krátkozraký, velmi nesmělý a byl ateista.

Nikdo mu neodpověděl. Jeden z policistů zatím našel ve válci malého psacího stroje list papíru s nedokončenou větou tohoto znění:

*První písmeno Jména bylo vyřčeno.*

Lönnrot se ani neusmál. Jako by se byl z něho znenadání stal bibliofil nebo hebraista, přikázal, aby mu zabalili knihy zavražděného. Balík si odnesl domů, a aniž jevil sebemenší zájem o výsledky policejního vyšetřování, pustil se do studia rabínových spisů. Jeden svazek velkého formátu mu umožnil poznat učení Baala Šema Tova, zakladatele sekty Zbožných. V dalším svazku se dočetl o ctnostech i hrůzách Tetragramatu, což znamená nevyslovitelné jméno Boží. Další ze svazků mu zjevil tezi o tajném jménu Božím, v němž je obsažen (jako v křišťálové kouli přisuzované Peršany Alexandru Velikému) jeho devátý atribut - věčnost, to jest bezprostřední znalost všech věcí, jež ve všemohúru byly, jsou a budou. Tradice zachovala devadesát devět jmen Božích. Hebraisté přisuzují tento počet magickému strachu ze sudých čísel. Příslušníci sekty Chasidů zastávají názor, že mezera naznačuje sté jméno - Jméno Absolutní.

Po několika dnech vyrušila Lönnrota v jeho studiích návštěva redaktora *Jiddische Zeitung*, který s ním chtěl hovořit o nedávné vraždě. Lönnrot však raději hovořil o rozličných jménech Božích. Novinář pak v třísloupcovém článku prohlašoval, že badatel Erik Lönnrot se pohroužil do studia jmen Božích proto, aby zjistil jméno vraha. Lönnrota to nepobouřilo, protože byl zvyklý na zjednodušování běžné v novinářské praxi. Jeden z těch nakladatelských hokynářů, kteří vystihli, že si kdokoli nakonec koupí jakoukoli knihu, vydal v té době v populární edici *Dějiny sekty Chasidů*.

OBOROVÝ SEMINÁŘ – Český jazyk a literatura  
2. 11. 2011, Praha; Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

Druhý zločin byl spáchán v noci třetího ledna v nejpouštěnější a nejliduprázdňejší koutě západního předměstí hlavního města. Jeden z policistů, hlídajících na konci tyto předměstské pustiny, uviděl za svítání ležet u dveří starého krámu s malířskými potřebami muže zahaleného do ponča. Na drsné tváři jako by měl krvavou masku a hrud' se mu rozpukla hlubokou bodnou ranou. Na červených a žlutých kosočtvercích vývěsního štítu na zdi bylo křídou napsáno několik slov. Policista je přeslabikoval... Týž den odpoledne se Treviranus a Lönnrot vypravili na odlehlé místo činu. Po obou stranách jedoucího automobilu se město zvolna rozpálo, obloha narůstala, domy pozbývaly na důležitosti a důležitou se stávala cihlářská pec nebo topol. Dorazili na ubohé místo určení: do zapadlé slepé uličky, v níž narůžovělé kostrbaté zdi jako by nějak zrcadlily nesmírný západ slunce. Zatím již byla zjištěna totožnost zavražděného. Byl to Daniel Simon Azevedo, osoba dosti proslulá v starých čtvrtích severní části hlavního města. Z pouhého formana to dotáhl na volebního provokatéra a profesionálního zabijáka, později se však ocitl na šikmé ploše, stal se z něho zloděj a nakonec udavač. (Treviranovi i Lönnrotovi se zdálo, že zvláštní způsob, jakým zahynul, se náramně hodí k jeho osobě. Azevedo byl totiž posledním představitelem generace zločinců, která dovedla zacházet s nožem, nikoli však s revolverem.) Křídou napsaná slova zněla:

*Druhé písmeno jména bylo vyřčeno.*

Třetí zločin se udal v noci třetího února. Krátce před jednou hodinou zazvonil v kanceláři komisaře Trevirana telefon. S dychtivou tajuplností se v něm hrdelním hlasem ozval nějaký muž. Rekl, že se jmenuje Ginzberg (nebo Ginsburg) a zeje ochoten za rozumnou odměnu sdělit některé skutečnosti objasňující vraždu Azeveda i Jarmolinského. Udavačův hlas vzápětí přehlušilo hvízdání a vrčtivé troubení. Potom bylo spojení přerušeno. Treviranus, aniž ještě vylučoval možnost, že jde o pouhý žert (koneckonců byl v té době právě karneval), zjistil, že mu bylo telefonováno z krčmy *Liverpool House* v Rue de Toulon - ulici prosycené solí, kde vedle sebe existovaly kosmorama a mlékárna, nevěstinec a stánky prodávající bible. Treviranus zatelefonoval majiteli krčmy Blacku Finneganovi (někdejšímu zločinci irského původu, zmoženému a téměř ubitému počestným životem). Ten mu řekl, že naposledy telefonoval v jeho podniku jeden host, jakýsi Gryphius, kterého si právě odvedli nějaký jeho známý. Treviranus se okamžitě vypravil do *Liverpool House*. Krčmář učinil následující výpověď: Gryphius si před týdnem najal pokoj v prvním poschodí. Měl ostře řezanou tvář, nevýrazný šedivý vous a na sobě obnošené černé šaty. Finnegan (který měl pokoj vyhrazený pro jisté účely, jež Treviranus jasně tušil) žádal nájemné na první pohled neúměrně vysoké, ale Gryphius okamžitě zaplatil požadovanou částku. Téměř nevycházel z pokoje a v baru se taky skoro neukázal. Toho dne večer sešel do Finneganovy kanceláře zatelefonoval si. V tu chvíli před krčmou zastavil krytý kočár. Kočí zůstal na kozlíku. Tvář - jak se rozpomenulo několik stálých hostů *Liverpool House* - měl zakrytou medvědí škraboškou. Z kočáru vystoupila dvojice harlekýnů. Byli malé postavy a každý si musel všimnout, že jsou silně opilí. Za mečivého troubení na papírové

trumpety vtrhli do Finneganovy kanceláře a začali Gryphia objímat. Ten jako by je poznával, ale odpověděl na jejich pozdrav chladně. Prohodili několik slov v jidiš - on tichým, hrdelním hlasem, oni vysokými, přiškrčenými hlasy - a odešli nahoru do pokoje. Za čtvrt hodiny sešli opět dolů. Všichni byli rozjaření. Gryphius se potácel a zdál se stejně opilý jako jeho společníci. Jeho vysoká postava se kymácela mezi oběma harlekýny. (Jedna bardáma si vzpomněla na žluté, červené a zelené károvaní jejich kostýmů.) Dvakrát zakopl, dvakrát ho harlekýni museli zachytit. U nedalekého přístavního mola, nad pravouhlou vodní hladinou, nastoupili do kočáru a odjeli. Jeden z harlekýnů, když už stál na stupátku, načmáral na stěnu přístřešku nemravný obrazec a jakousi větu.

Treviranus se šel na tu větu podívat. Mohl to tušit. Zněla:

*Poslední písmeno jména bylo vyřčeno.*

Potom si prohlédl pokojík, v kterém bydlel Gryphius-Ginzberg. Na podlaze byla ostře ohraničená krvavá skvrna, v koutech nedopalky maďarských cigaret a ve skříni latinská kniha - Leusdenův *Philologus hebraeograecus* (1739) s několika rukopisnými poznámkami. Treviranus pln nevole pohlédl na knihu a poslal pro Lönnrota. Ten, aniž sňal klobouk z hlavy, se pustil do čtení. Komisař zatím vyslyšel vzájemně si odporující svědky pravděpodobného únosu. Ve čtyři hodiny vyšli oba z krčmy. Když potom v klikaté Rue de Toulon šlapali po nehybných papírových spirálách svítání, Treviranus řekl:

"A co když celá ta historie z dnešní noci je jen sehraným divadlem?"

Erik Lönnrot se usmál a přečetl mu s veškerou vážností větu (podtrženou) z třicáté třetí úvahy *Philologa: Dies Judaorum incipit a solis occasu usque ad solis occasum diei sequentis*. "To znamená," dodal, "*Hebrejský den začíná při západu slunce a trvá až do západu slunce příštího dne.*"

Komisař se pokusil o ironii:

"To je to nejdůležitější, co jste dnes v noci vypátral?"

"Nikoliv. Ještě důležitější je jedno slovo, které pronesl Ginzberg."

Večerníky věnovaly plnou pozornost pravidelně se opakujícím vraždám. *Kříž meče* postavil do protikladu k nim obdivuhodnou disciplínu a pořádek, panující na posledním kongresu poustevníků. V *Mučedníku* pokáral Ernst Palast "nesnesitelnou zdoluhavost tohoto tajemného a střídavého pogromu, který potřeboval tři měsíce k tomu, aby vyřídil tři židy". *Jiddische Zeitung* odmítly hrůznou domněnku o antisemitském spiknutí, "i když mnozí prozíraví duchové nepřipouštějí jiné vysvětlení oné trojí záhady". Nejslavnější pistolník jižních čtvrtí hlavního města, Dandy Red Scharlach, prohlásil, že v jeho revíru by nikdy nemohlo dojít k podobným zločinům, a obvinil komisaře Franze Trevirana ze spoluvinné nedbalosti.

Prvního března v noci doručili Treviranovi zapečetěnou obálku úctyhodných rozměrů. Když ji otevřel, zjistil, že obsahuje dopis podepsaný *Baruchem Spinozou* a podrobný plán města, zcela zřejmě vytržený z bedekra. Dopis předpovídal, že třetího března nebude spáchán další zločin, neboť krám

OBOROVÝ SEMINÁŘ – Český jazyk a literatura  
2. 11. 2011, Praha; Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

s malířskými potřebami v západní čtvrti, krčma v Rue de Toulon a hotel Du Nord tvoří dokonale vrcholy rovnostranného mystického trojúhelníku. Na plánu byla červeným inkoustem vyznačena jeho symetričnost. Treviranus si rezignovaně přečetl tento důkaz *more geometrico* a poslal dopis i s plánem Lönnrotovi jako nepochybnému adresátu podobných nesmyslů.

Erik Lönnrot dokumenty prostudoval. Tři vyznačená místa byla od sebe stejně vzdálena. Byla tu symetrie časová (třetího prosince, třetího ledna, třetího února), symetrie prostorová a také... Náhle pocítil, že má na dosah rozluštění celé záhady. Kompas pak v okamžiku doplnil jeho intuici. Usmál se a pronesl slovo *Tetragramaton* (o jehož existenci se teprve nedávno dověděl). Pak zatelefonoval komisaři:

"Díky za rovnostranný trojúhelník, který jste mi včera poslal. Pomohl mi rozluštit celý problém. Zítřka, v pátek, budou zločinci za mřížemi. Můžeme být úplně klidní."

"Tak tedy neplánujíte další zločin?"

"Právě proto, že plánujíte čtvrtý zločin, můžeme být úplně klidní." Lönnrot zavěsil. Za hodinu nato ho vlak Jižní dráhy unášel k opuštěné vile Triste-le-Roy. Na jihu města, v němž se odehrává má povídka, teče bahnitá říčka zaneřáděná odřezky kůží a odpadky. Na druhém břehu je tovární čtvrt', kde se pod ochranou politického pohlavára pocházejícího z Barcelony výtečně daří všemožným pistolníkům. Lönnrot se usmál, když si pomyslel, co by nejslavnější z nich - Red Scharlach - dal za to, kdyby se dověděl o jeho dnešním tajném výletu. Azevedo byl Scharlachovým kumpánem. Lönnrota napadla i málo pravděpodobná možnost, že čtvrtou obětí by mohl být Scharlach. Potom tuto domněnku zavrhl... V podstatě měl již problém rozřešen a vnější, to znamená reálné okolnosti (jména, zatčení, vzhled obličejů, soudní a vězeňské formality) ho nyní téměř nezajímaly. Po třech měsících sedavého bádání se chtěl procházet, odpočinout si. Uvažoval, že vysvětlení zločinů přináší onen anonymní trojúhelník a zaprášené řecké slovo. Záhada mu připadala téměř křišťálově průzračná. Stydl se sám před sebou za to, že jejímu rozřešení věnoval sto dní.

Vlak zastavil na tiché nákladní stanici a Lönnrot vystoupil. Bylo jedno z těch liduprázdných odpolední, podobajících se svítání. Vzduch nad kalnou rovinou byl vlhký a chladný. Lönnrot vykročil po cestě. Viděl psy, viděl nákladní vůz na slepé koleji, viděl obzor, viděl šedého koně pijícího blátivou vodu z kaluže. Stmívalo se, když zahlédl pravouhlou vyhlídkovou verandu vily Triste-le-Roy, skoro tak vysokou jako temné eukalypty, které ji obklopovaly. Lönnrota napadlo, že už jen jedno svítání a jeden západ slunce (jedna pradávná záře na východě a druhá na západě) ho dělí od hodiny dychtivě očekávané hledači Jména.

Stará zrezivělá mříž plotu vymezovala nepravidelný obvod pozemku vily. Vstupní brána byla zavřená. Bez velké naděje, že najde místo, kudy by mohl vejít dovnitř, Lönnrot obešel celý plot. Když znovu stanul před nepřekonatelnou překážkou zavřené brány, téměř podvědomě prostrčil

ruku mezi železnými tyčemi. Překvapen zaslechl zaskřípění železa. Brána se s pracnou poddajností otevřela.

Lönnrot šel alejí eukalyptů, šlapaje po promíšených generacích rozdrčeného suchého listí. Zblízka vila Triste-le-Roy překypovala neúčelnými souměrnostmi a maniakálním opakováním: ledově chladné Dianě v temném výklenku odpovídala v druhém výklenku jiná Diana; jeden balkon se zrcadlil v druhém balkonu; dvojí schodiště se rozevíralo do dvojíých balustrád. Janus s dvojí tváří vrhal obudný stín. Lönnrot obešel vilu, jako předtím obešel její zahradu. Všechno bedlivě prohlížel. Pod obrubou terasy zpozoroval úzkou žaluzii.

Vytáhl ji: několik mramorových schodů vedlo do sklepa. Lönnrot, který už vytušil architektovy záliby, předvídal, že u protější stěny budou obdobné schody. Našel je, vystoupil po nich, zvedl paže a otevřel příklep v podlaze.

Záblesk světla ho dovedl k oknu. Otevřel je: Žlutý, kulatý měsíc kreslil v smutné zahradě obrysy dvou vyschlých kašen. Lönnrot začal s prohlídkou domu. Řadou předpokojů a chodeb vyšel na patia, svým vzhledem zcela shodná, a několikrát vyšel na totéž patio. Po zaprášených schodištích vystoupil do kruhových pokojků. V zrcadlech postavených proti sobě se bezpočtukrát obrazy jeho postava. Omrzelo ho už otvírat a pootevírat okna, jež mu venku zjevovala, z různých výšek a z různého zorného úhlu, stále touž bezútěšnou zahradu, uvnitř pak nábytek zakrytý žlutými potahy a lustry obalené tarlatánem. Jedna ložnice ho upoutala. Našel v ní jedinou květinu v porcelánové váze. Při prvním dotyku se staré okvětní lístky rozpadly. V druhém - posledním poschodí mu už připadalo, jako by dům byl nekonečný a rozrůstal se. *Dům není tak moc velký*, pomyslel si. *Zvěšuje ho šero, souměrnost, zrcadla, stář, má neznalost a samota.*

Po točitém schodišti vystoupil na vyhlídkovou verandu. Měsíc prosvětoval kosočtverce okenních tabulek. Byly žluté, červené a zelené. Lönnrota zadržela užaslá, závrtná vzpomínka.

Dva muži divokého vzezření a malé, ale statné postavy se na něho vrhli a odzbrojili ho. Třetí muž velmi vysokého vzrůstu ho s vážnou tváří pozdravil a řekl:

"Jste velmi laskav. Ušetřil jste nám noc a den."

Byl to Red Scharlach. Druzí dva muži spoutali Lönnrota na rukou. Tomu se konečně vrátila řeč.

"Scharlachu, to vy hledáte tajné Jméno?"

Scharlach stál netečně. Nezasáhl do krátké potyčky a natáhl pouze ruku pro Lönnrotův revolver. Potom promluvil. V jeho hlase Lönnrot slyšel znavenou vítězoslávu, nenávist vesmírných rozměrů a smutek o nic menší než nenávist.

"Ne," řekl Scharlach. "Hledám něco mnohem dočasnějšího a pomíjivějšího. Hledám Erika Lönnrota. Jsou tomu tři roky, co jste zatkl v jednom hráčském doupěti v Rue de Toulon mého bratra a dal ho uvěznit. Z přestřelky mě s kulkou z policejní pistole v břiše odvezli v kočáře moji lidé. Devět dní a devět nocí jsem se v této bezútěšné, symetrické vile potácel mezi životem a smrtí.

OBOROVÝ SEMINÁŘ – Český jazyk a literatura  
2. 11. 2011, Praha; Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

Pustošila mě horečka. Nenáviděný Janus s dvěma obličejí, který pohlíží na západy slunce i na svítání, naplňoval hrůzou můj polospánek i mé bdění. Nakonec jsem nenáviděl své vlastní tělo, nakonec jsem měl pocit, že dvě oči, dvě ruce, dvě poloviny plic jsou stejně ohavné jako dvě tváře. Jakýsi Irčan se pokusil obrátit mě na víru Ježíšovu. Stále mi opakoval úsloví *gojimů*: Všechny cesty vedou do Říma. Za noci se mé blouznění sytilo touto metaforou. Měl jsem pocit, že svět je bludiště, z něhož není úniku, protože všechny cesty, byť zdánlivě směřovaly k severu nebo jihu, vedou ve skutečnosti do Říma, to znamená taky do čtvercové cely, v které zmíral můj bratr, i do vily Triste-le-Roy. Za těch nocí jsem přísahal při bohu hledícím dvěma tvářemi i při všech bozích horeček a zrcadel, že kolem člověka, který přivedl mého bratra do vězení, spredu bludiště. Spredu jsem je a předivo je pevné. Jako materiál jsem použil mrtvého heresiologa, kompasu, jedné sekty z osmnáctého století, jednoho řeckého slova, dýky a barevných kosočtverců na vývěsním štítu obchodu s malířskými potřebami.

Na počátku celého sledu událostí byla náhoda. S několika svými spolupracovníky (mezi nimi byl i Daniel Azevedo) jsem připravil krádež tetrarchových safírů. Azevedo nás však podvedl. Za peníze, které jsem mu dal jako zálohu, se opil a celou věc chtěl podniknout na vlastní pěst o den dřív. V ohromném hotelu zabloudil a kolem druhé hodiny po půlnoci se vloupal do pokoje k Jarmolinskému. Ten, jak byl rozespalý, sedl ke stroji a začal psát. Pravděpodobně pracoval na komentáři nebo na článku o Jménu Božím. Právě napsal slova *První písmeno Jména bylo vyřčeno*, když mu Azevedo přikázal, aby byl potichu. Jarmolinsky natáhl ruku k tlačítku zvonku, který by byl vzbouřil všechny hotelový personál. Azevedo ho bodl do prsou. Byl to skoro podvědomý pohyb. Za padesát let, naplněných násilnými činy, poznal, že nejsnazší a nejjistější je zabít... Po deseti dnech jsem se v *Jiddische Zeitung* dočetl, že hledáte v Jarmolinského spisech klíč k rozluštění záhady Jarmolinského smrti. Přečetl jsem si *Dějiny sekty Chasídů*. Tam jsem se dozvěděl, že zbožná hrůza před Jménem Božím dala vznik učení o všemohoucnosti a skrytosti tohoto Jména. Dozvěděl jsem se, že někteří příslušníci sekty dokonce při hledání tajného Jména přinášeli lidské oběti... Pochopil jsem, že podle vaší domněnky zavraždili rabína příslušníci sekty Chasídů. Zaměřil jsem se na to, abych vás v této domněnce utvrdil.

Marcel Jarmolinsky byl zavražděn v noci třetího prosince. Pro druhou "obět" jsem zvolil noc třetího ledna. Jarmolinsky zemřel v severní čtvrti. Pro druhou "obět" bylo tedy vhodné nějaké místo v západní čtvrti. Nezbytnou obětí se stal Daniel Azevedo. Smrt si zasluhoval. Byl neukázněný, proradný a na jeho zatčení by byl mohl ztroskotat celý můj plán. Jeden z mých lidí ho probodl. Na vývěsní štít krámu s malířskými potřebami jsem napsal *Druhé písmeno Jména bylo vyřčeno*, abych tak jeho mrtvolu uvedl do souvislosti s předchozí mrtvolou.

K třetímu "zločinu" došlo třetího února. Bylo to sehrané divadlo, jak Treviranus správně uhodl. Gryphius-Ginzberg-Ginsburg jsem já. Strávil jsem nekonečný týden (a měl jsem ku pomoci jen

řidký umělý vous) v perverzním pokojíku v Rue de Toulon, odkud mě nakonec přátelé unesli. Ze stupátka kočáru jeden z nich napsal na stěnu přístřešku *Poslední písmeno bylo vyřčeno*.

Na základě tohoto nápisu se rozšířilo mínění, že jde o sérii *tří* zločinů. Tak alespoň to chápala veřejnost. Já jsem však do sledu událostí několikrát vsunul náznaky, z nichž byste - jakožto rozumář Erik Lönnrot - usoudil, že zločiny mají být *čtyři*. Jedna mimořádná příhoda na severu a další na východě a na západě přímo vyžadují čtvrtou mimořádnou příhodu na jihu. Jméno Boží, JHVH - Tetragramaton - je složeno ze *čtyř* písmen, harlekýni a vývěsní štít obchodu s malířskými potřebami naznačují existenci *čtyř* bodů logické souvislosti. V Leusdenově učebnici jsem podtrhl určitou větu. Ta věta praví, že židům vymezovaly den vždy dva západy slunce. Ta věta dává tedy na srozuměnou, že vraždy byly spáchány vždy *čtvrtého* měsíce. Treviranovi jsem poslal plán s rovnostranným trojúhelníkem. Tužil jsem, že doplníte onen chybějící bod. Bod, který vymezil dokonale pravidelný kosočtverec. Bod, který předem označil místo, kde vás měla očekávat přesně určená smrt. To vše jsem, Eriku Lönnrote, promyslel, abych vás vylákal do samoty Triste-le-Roy."

Lönnrot se vyhnul pohledu Scharlachových očí. Spočinul zrakově na obloze a na stromech, rozčleněných do kalné žlutých, zelených a červených kosočtverců. Pociťl trochu chlad a neosobní, skoro anonymní smutek. Byla již noc. V zaprášené zahradě se rozlehl zbytečný křik ptáka. Lönnrot se naposledy zamyslel nad problémem symetrických a periodických smrtí.

"Ve vašem bludišti jsou tři zbytečné linie," řekl nakonec. "Znám starořecké bludiště, které tvoří jedna jediná přímka. Na této přímce se už ztratilo tolik filosofů, že se na ni docela dobře může ztratit i obyčejný *detektiv*. Až při našem druhém vtělení na mě opět uspořádáte honičku, předstírejte (nebo spáchejte) jeden zločin v bodě A, druhý zločin v bodě B, vzdáleném osm kilometrů od bodu A, třetí zločin v bodě C, vzdáleném čtyři kilometru od bodu A i od bodu B, v polovině cesty mezi těmito dvěma body. Čekajte potom na mě v bodě D, vzdáleném dva kilometru od bodu A i od bodu C, opět v polovině cesty. Zabijte mě, Scharlachu, v bodě D, jako mě zabijete ve vile Triste-le-Roy."

"Až vás přistě zabiju," řekl Scharlach, "slibuji, že to udělám v bludišti, které tvoří jediná, neviditelná a nepřerušená přímka."

Ustoupil o několik kroků, pečlivě zamířil a stiskl spoušť.

BORGES, Jorge Luis. *Nesmrtelnost*. Praha : Hynek, 1999. ISBN 80-86202-35-6. s. 178-189